

LATVIJAS REPUBLIKAS FISKĀLĀS DISCIPLĪNAS PADOME

Reģ.nr. 90010248231; Smilšu ielā 1-512, Rīgā, LV-1919
tālrunis: (+371) 6708 3650; e-pasts: info@fdp.gov.lv; mājaslapa: http://fdp.gov.lv

RĪGA

12.08.2022 Nr. 1-08/334

Uz _____ Nr. _____

Baibai Bānei
Finanšu ministrijas
Valsts sekretārei
e-pasts: pasts@fm.gov.lv

Intai Vasaraudzei
Tautsaimniecības analīzes
departamenta direktorei

Fiskālās disciplīnas padomes viedoklis par makroekonomisko rādītāju prognozēm

Labdien !. cien. B. Bānes k-dze,
Labdien !. cien. I. Vasaraudzes k-dze!

Atbilstoši Fiskālās disciplīnas likuma (turpmāk – FDL) 20. pantam, Finanšu ministrija (turpmāk – FM) sagatavo makroekonomiskās vidēja termiņa prognozes, tai skaitā iekšzemes kopprodukta (turpmāk – IKP) pieauguma tempa prognozes, iekšzemes kopprodukta deflatora prognozes un potenciālā iekšzemes kopprodukta pieauguma tempa prognozes. Atbilstoši FDL 28. panta 2. daļai, Fiskālās disciplīnas padomei (turpmāk – Padome) jāveic neatkarīgs FM potenciālā IKP un nominālā IKP aprēķina novērtējums.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 473/2013 (2013. gada 21. maijs) par kopīgiem noteikumiem budžeta plānu projektu uzraudzībai un novērtēšanai un pārmērīga budžeta deficīta novēršanai eirozonas dalībvalstīs 4.panta ceturtajā daļā noteikto, gadskārtējā valsts budžeta un vidēja termiņa budžeta ietvara (turpmāk – VTBI) projekti ir balstīti uz neatkarīgām makroekonomiskām prognozēm, kuras sniedz vai apstiprina neatkarīgas struktūras.

Saskaņā ar Vienošanos par sadarbību (turpmāk – VPS), kas parakstīta 2016. gada 08. februārī, Padome kā neatkarīga institūcija apstiprina FM makroekonomikas prognozes divas reizes gadā – Stabilitātes programmas izstrādes laikā un gadskārtējā valsts budžeta un VTBI izstrādes laikā.

Padomei makroekonomiskās prognozes par 2022. gadu un par Vidēja termiņa budžeta ietvaram 2023.-2025. periodu sākotnējā variantā tika iesniegtas 2022. gada 08. augustā. Tās iekļāva izmaiņas salīdzinot ar 2022. gada 7. marta prognozēm. 2022. gada 10. augusta Padomes sēdē makroekonomikas prognozes tika apspriestas ar FM.

2022.gada 10.augustā Padome izteica viedokli, ka **kopumā apstiprina FM makroekonomikas prognozes 2022. gadam un Vidēja termiņa budžeta ietvaram**

2023/25. gadiem. Tomēr, apstiprinot reālā IKP un inflācijas prognozi Padome izteica komentārus.

Padome uzskata, ka IKP prognoze 2023.gadam par 1% pieaugumu vērtējama kā optimistiska, ņemot vērā riskus, kas saistīti ar iedzīvotāju pirktspējas samazināšanos augstas inflācijas apstākļos. Padome vēlas atzīmēt, ka risku kopums ekonomikā ir tik augsts, ka nevar izslēgt recesijas scenāriju 2023. gadā.

Attiecībā uz inflācijas prognozi, Padome uzskata, ka 2022.gada inflācijas prognoze var pārsniegt 16,5%, jo šī gada septiņos mēnešos tā jau sasniegusi vidēji 14%, un sagaidāms, ka patēriņa cenu līmenis turpinās pieaugt apkures sezonā.

Padome aicina objektīvi novērtēt pastāvošos riskus un kā nozīmīgākos no tiem atzīmē sekojošos:

- 1) **Ģeopolitiskie riski** - karš Ukrainā turpinās un nav skaidrības par šīs situācijas atrisinājumu. Karš apdraud globālo pārtikas drošību un arī civilo drošību reģionā.
- 2) **Iekšpolitiskie riski** - Saeimas vēlēšanas var izraisīt lēnu un novēlotu lēmumu pieņemšanu augstas sociālās spriedzes un iespējamā dabasgāzes deficīta apstākļos.
- 3) **Inflācija** - ilgstoši augstās inflācijas risks apdraud IKP pieaugumu turpmākos gados. Izmaksu kāpuma un darbaspēka trūkuma apstākļos spiediens uz algām ir ļoti reāls scenārijs, kas turpinās paaugstināt inflācijas līmeni. Šāda situācija var izraisīt inflācijas spirāles veidošanos, iedzīvotāju un uzņēmēju maksātspēju, kas ievirzīs ekonomiku recesijā.
- 4) **Fiskālie riski** – bankas Citadele aprēķini liecina, ka energoresursu sadārdzinājums tautsaimniecībā lēšams ap 3 miljardiem eiro (10% no IKP), savukārt valdības kompensācijas apmērs paredzēts 450-500 milj. Šajā summā nav iekļautas valsts un pašvaldību infrastruktūras (skolas, slimnīcas, ilgstošas aprūpes iestādes u.c.) uzturēšanas izmaksas. Ņemot vērā tarifu pieaugumu, būtisks fiskālā deficīta pieaugums ir diezgan reāls scenārijs. Atbalsta mehānisms mazinās sociālo spriedzi, taču Padome vēlas uzsvērt, ka pašreizējā atbalsta sistēma nesniedz pietiekamus stimulus samazināt enerģijas patēriņu vai investēt energoefektivitātē, kas arī ir pretrunā Zaļā kursa mērķiem. Ir nepieciešams izstrādāt energoefektivitātes un enerģijas patēriņa samazināšanas stratēģiju.
- 5) **Dabasgāzes deficīts** - joprojām nav pārliecības, ka gāzes rezerves ir pietiekamas nākamajai apkures sezonai visām patērētāju grupām.

1.tabula. Padomes apstiprinātie makroekonomiskie rādītāji.

	2022	2023	2022	2025
Reālā IKP izaugsme	2,8	1,0	3,0	3,4
Nominālā IKP izaugsme	16,7	7,7	5,4	6,1
Inflācija (Patēriņa cenas)	16,5	6,5	1,0	2,0
IKP deflators	13,5	6,7	2,3	2,6
Potenciālā IKP izaugsme	2,2	2,2	2,4	2,5
Izlaižu starpība	0,03	-1,1	-0,5	0,4

Ar cieņu,

Padomes priekšsēdētāja

I.Šteinbuka